

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत विशारद (बी.ए.) – बहिःस्थ

परीक्षा : जानेवारी – २०२३

सत्र १ ले

विषय: अर्थशास्त्र आणि धर्मशास्त्र (22E414)

दिनांक : ०६/०१/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते १.००

- सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य
- प्र. १ अधोनिर्दिष्टेषु द्वयोः (२) पद्यसमूहयोरदनुवादं कुरुत। (२०)
- १) स्वाध्याये नित्ययुक्तः स्याद्देवे चैवेह कर्मणि । दैवकर्मणि युक्तो हि बिभर्तीदं चराचरम् ॥
अग्नौ प्रास्ताहुतिः सम्यगादित्यमुपतिष्ठते । आदित्याज्जायते वृष्टिर्वृष्टेरन्नं ततः प्रजाः ॥
- २) त्वं तुले सत्यधामासि पुरा देवैर्विनिर्मिता । तत्सत्यं वद कल्याणि संशयान्मा विमोचय ॥
यद्यस्मि पापकृन्मातस्ततो मां त्वमधो नय । शुद्धश्चेद् गमयोर्ध्वं मां तुलामित्याभिमन्त्रयेत् ॥
- ३) सामन्ता वा समग्रामाश्चत्वारोऽष्टौ दशाथ वा । रक्तसृग्वसनाः सीमां नयेयुः क्षितिधारिणः ॥
अनृते तु पृथग्दण्ड्या राज्ञा मध्यमसाहसम् । अभावे ज्ञानचिह्नानां राजा सीमनः प्रवर्तिता ॥
- प्र.२ अधोलिखितेषु त्रयाणां वाक्यानां ससन्दर्भं स्पष्टीकरणं कुरुत। (१८)
- १) मृदुदण्डः परिभूयते । २) कृत्स्नं हि शास्त्रमिदमिन्द्रियनयः ।
३) अमात्यसंपरोपेतो निसृष्टार्थः। ४) भक्तिरेषा न बुद्धिगुणः ।
५) क्रिया हि द्रव्यं विनयति नाद्रव्यम् ।
- प्र.३. द्वयोरुपरि लघुनिबन्धं लिखत। (२०)
- १) आन्वीक्षिकी २) दूतप्रेषणम्
३) राज्ञः दिनक्रमः
- प्र.४. द्वयोः विवरणं कुरुत । (२०)
- १) पञ्च महायज्ञाः २) गृहस्थाश्रमस्य महत्त्वम्
३) स्वामिपालविवादः ४) संन्यासस्य अधिकारी
- प्र.५. 'अमात्योत्पत्तिः' इति प्रकरणानुसारं विविधपर्यायां मतानि लिखत । (२२)
- अथवा
मनुस्मृतौ निर्दिष्टान् अष्टविवाहप्रकारान् विवृणुत ।